

det bl.a. som typisk, at en studerende har ca. 700 kr. tilbage efter skat og faste udgifter. De uddannelsessøgende er jo ikke en enklave i samfundet, bohømen på tagkammeret à la Hostrups »Genboerne«, som myten stadig går på i visse sammenhænge. De uddannelsessøgende er på arbejdsmarkedet, har børn, familie og forpligtelser. Derfor bliver de også ramt af karensgang, skatte- og afgiftsforhøjelser, bloktilskudsnedskæringer, der betyder øgede institutionstakster, forhøjede transportomkostninger i forbindelse med takststigninger (man oplevede de studerende på RUC aktionere mod takststigningerne for nylig) osv. Medvirkende til den dårlige situation er jo også, at de studerende er ude af alle sociale systemer – bistandshjælp og arbejdsløshedsunderstøttelse – trods fast tilknytning til arbejdsmarkedet. De studerende har fået meget sværere ved at få bistandshjælp i sommerferien på grund af restriktive fortolkninger, og højesteretsdommen om, at de skulle kunne få bistandshjælp, hvis de kunne dokumentere en fast tilknytning til arbejdsmarkedet (se UFR 1983. 349 H), er langt fra slået igennem. Endelig er det via Odenseundersøgelsen kommet frem, at de uddannelsessøgende nu faktisk betaler mere i skat, end de får igen i uddannelsesstøtte. Hvor Danmarks Statistik i 1980 beregnede, at de uddannelsessøgende i gennemsnit fik 1.060 kr. mere i SU, end de betalte i skat, så er billedet ifølge Odenseundersøgelsen fra 1982 nu vendt, således at de studerende betaler 2.600 kr. mere i skat, end de får igen i uddannelsesstøtte.

Forslaget generelt.

Det må siges at være toppen, at de uddannelsessøgende nu betaler mere i skat, end de får igen i form af uddannelsesstøtte. Ikke alene bankerne, men nu altså også staten tjener faktisk på de uddannelsessøgende, som er en svag gruppe. Forslagsstillerne mener, at de studerendes situation er mildest talt elendig, og at der bør gøres noget straks. Den nuværende situation betyder øget social skævhed, en dårligere studiesituation, at penge ikke slår til, at frafaldet stiger, at de studerende optager job for andre, at staten må gå ind og overtage gældsforpligtelserne for flere og flere. Kort sagt: set fra alle synsvinkler er situationen uholdbar, både set fra de uddannelsessøgendes side og fra det offentliges. Systemet er reelt brudt sammen.

VS og SF ønsker principielt på længere sigt en egentlig uddannelsesløn, som dækker de faktiske leveomkostninger, idet uddannelse samtidig må ses som en samfundsmæssigt nødvendig aktivitet. Det

te forslag tilsigter ikke umiddelbar indførelse af uddannelseslønnen, men er et skridt i den retning og vil gennem nogle år kunne føre dertil. Det væsentlige for forslagsstillerne er i den nuværende situation at få forhøjet rådighedsbeløbet, dog ikke således, at låneandelen stiger, og at få afskaffet banklånene til fordel for lavtforrentede statslån. Forslaget skal ses i sammenhæng med vores uddannelsespolitiske holdning på andre områder, hvor der er foretaget nedskæringer og indgreb, der rammer de uddannelsessøgende på en lang række områder: adgangsbegrænsningen først og fremmest, som også øger arbejdsløsheden, stramminger i studierne, indgreb og besparelser over for en række uddannelser, som vi ønsker at arbejde imod.

Sigtet med forslaget er selvsagt at støtte de uddannelsessøgendes kamp og aktiviteter for bedre sociale og økonomiske vilkår. De uddannelsessøgende fører på linje med andre grupper, først og fremmest lønarbejderne, en kamp mod krisen og dens virkninger. En opfyldelse helt eller delvis af de uddannelsessøgendes krav vil også kunne betyde, at de uddannelsessøgende i højere grad ville kunne præstere et studiearbejde, som kom bredere befolkningsgrupper til gavn. Tiden til og mulighederne for kritisk at fordybe sig i forskelligt stof og emner, der ikke er direkte eksamensrelevante, bliver også forringet som følge af den dårlige SU. (For en yderligere argumentation og dokumentation skal henvises til bemærkningerne til beslutningsforslag nr. B 119 fra 1980 og B 46 fra 1982, jfr. ovenfor).

Bemærkninger til de enkelte punkter i forslaget

Ad 1

Det forudsættes, at EFG-lærlingene i samarbejde med fagbevægelsen tilkæmper sig en egentlig løn på basisåret, fagets mindsteløn, og at det altså sker gennem overenskomst, hvorfor EFG-lærlingene ikke er omfattet af dette forslag direkte. Dette gælder også andre grupper af uddannelsessøgende, som følger uddannelser med en egentlig lønordning, f.eks. sygeplejerskeuddannelsen, idet det forudsættes, at lønningerne svarer til fagets mindsteløn. Alle andre uddannelsessøgende over det fyldte 16. år, eller som har forladt den obligatoriske folkeskoleundervisning, er omfattet af ordningen. Den kommunale ungdomsydelse forudsættes at bortfalde for de uddannelsessøgende, idet den har vist sig helt utilstrækkelig og er blevet administreret forskelligt i de enkelte kommuner, og bør i givet fald forbedres for de grupper af ikke-uddannelsessøgende, der er omfattet af ungdomsydelsen.